

ПЛАНУВАЛЬНІ РІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ ПРИ ПРОЕКТУВАННІ СЕЛЬБИЩНИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ПОСЕЛЕНЬ

СЕЛІХОВА Я. В.

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова

selikhova.yana@ukr.net

Як відомо, одним із факторів, що впливають на погіршення екологічного стану, є міста та населені пункти. Тому екологічна безпека стає основним критерієм для містобудівників та урбаністів. Основні негативні фактори в урбанізованому довкіллі, які спричиняють деякі екологічні проблеми, наведені в таблиці 1.

Слід зазначити, що в ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» [1] не зосереджується увагу на деяких екологічних аспектах, які необхідно враховувати при проектуванні, і саме тому, сучасні населені пункти нездатні повною мірою вирішити питання щодо екологізації середовища.

Таблиця 1 – Негативні фактори, які впливають на природне та житлове середовище

№	Негативні фактори	Проблеми
1.	Надмірні викиди метану, низько концентрованих газів та ін.	Кліматичні зміни
2.	Кислотні опади	Забруднення атмосфери
3.	Насичення води вуглекислим газом з атмосфери, надходження забруднюючих речовин, металів і складно-органічних сполук	Забруднення водоймищ
4.	Виснаження водойм та водотоків	Порушення балансу між поверхневими та підземними водами
5.	Надлишок побутового сміття та промислових відходів	Накопичення отруйних і радіоактивних речовин на поверхні
6.	Скорочення площі рекреаційних зон та лісових масивів	Дефіцит кисню і зникнення різноманітних видів тварин та рослин
8.	Зростання шуму, забруднення повітря промисловими підприємствами та транспортними засобами	Погіршення житлового середовища
9.	Хаотична забудова	Порушення зорового сприйняття людини за рахунок високої забудови, напружений темп життя і втрата соціальних зв'язків між людьми, виникнення «психологічної втоми»

Мочерний С. В. [2] описує процес екологізації середовища як «...послідовне впровадження інноваційних технологій, організація безпечних виробничих процесів, виконання управлінських рішень в містобудуванні, завдяки яким відбувається підвищення ефективного використання природних ресурсів зі збереженням та відтворенням навколишнього природного середовища».

Зосереджуючись на новому будівництві та розглядаючи концептуальні основи та окремі містобудівні рішення, філософія містобудівних утворень, таких як, енергоефективні екологічні поселення (містобудівні утворення, які інтегровані в природне середовище, і є повністю незалежними від зовнішніх джерел, за рахунок пасивного будівництва, використання альтернативних джерел енергії, розвиненої інфраструктури, використання екологічного транспорту, та розумному поведженню з відходами [3]), буде принципово відрізнятися від загальноприйнятої типології існуючих населених пунктів, передбачених в ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» [1].

Тому, в якості рекомендацій щодо вдосконалення планувальних рішень при проектуванні сельбищних територій та організації енергоефективних екологічних поселень слід виділити такі підходи:

- проектування енергоефективних житлових будинків середньої поверховості для створення єдиного архітектурного ансамблю;
- проектування будинків з урахуванням орієнтації по сторонах світу для забезпечення умов інсоляції, провітрювання та затінення прилеглої території [4];
- проектування території поселень із забезпеченням компактної та замкнутої планувальної структури;
- проектування з обов'язковою систематичністю озеленення житлових територій, а не лише прибудинкових територій;
- проектування транспортної інфраструктури, яка забезпечить доступність до центрів обслуговування, культурно-розважальних комплексів та соціально-побутових установ;
- проектування з урахуванням особливостей місцевого ландшафту, рельєфу та клімату для адаптації та раціонального використання альтернативних джерел енергії та інноваційних технологій, які стосуються інженерного обладнання та автоматизованих систем управління [5].

Отже, при проектуванні сельбищних територій та організації енергоефективних екологічних поселень необхідно враховувати вищезазначені планувальні рішення.

Саме це допоможе створити унікальне екологічно-привабливе житлове середовище, яке буде безпечним для природи і прийнятним для сформованої містобудівної ситуації.

Література

1. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування та забудова територій. Електронний ресурс: <https://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/07/DBN-B22-12-2019.pdf>;
2. Економічний енциклопедичний словник : [у 2 т.] / [С.В. Мочерний, Я.С. Ларіна, О.А. Устенко, С.І. Юрій] ; за ред. С.В. Мочерного. – Л. : Світ, 2005. – 563 с.;
3. Я. В. Селіхова. Історичний аналіз розвитку енергоефективних екологічних поселень, класифікація та світові приклади. Електронний ресурс: <https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/view/5777/5696>;
4. Граник, Ю.Г. Объемно-планировочные решения при формировании новых типов энергоэффективных жилых зданий/ Ю.Г.Граник, А.А.Магай В.С.Беляев // Энергосбережение.2003;
5. Табунщиков Ю.А. Принципы формирования энергоэффективных жилых районов / Международный электронный научно-образовательный журнал «АМІТ»;
6. Energy and resource efficient urban neighbourhood design principles for tropical countries. A Practitioner's Guidebook. United Nations Human Settlements Programme 2018;
7. H. Handan Yücel Yıldırım, Arzuhan Burcu Gültekin and Harun Tanrivermiş. Evaluation of Cities in the Context of Energy Efficient Urban Planning Approach.

УРБОЕКОЛОГІЯ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ МІСЬКОГО СТАЛОГО ТУРИЗМУ У ЧЕРКАСЬКОМУ РЕГІОНІ

СЛАТВІНСЬКА Л. А.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
slatvinska8888@ukr.net

Держава проголошує туризм одним з пріоритетних напрямів розвитку економіки та культури і створює умови для туристичної діяльності. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи в межах своїх повноважень вживають заходів, спрямованих на: забезпечення закріплених Конституцією України прав громадян на безпечно для життя і здоров'я довкілля при здійсненні туристичних подорожей, захист громадян України за її межами; забезпечення особистої безпеки туристів, збереженість їх майна, не завдання шкоди довкіллю [1].

За даними Організації Об'єднаних Націй 55% населення світу вже проживає в містах, а до 2030-го року очікується, що ця частка досягне 60%, а до 2050-го – 70%. National Tourism Organization of Ukraine у партнерстві із World Tourism Cities Federation оголошено 2021 роком міського туризму. Згідно з